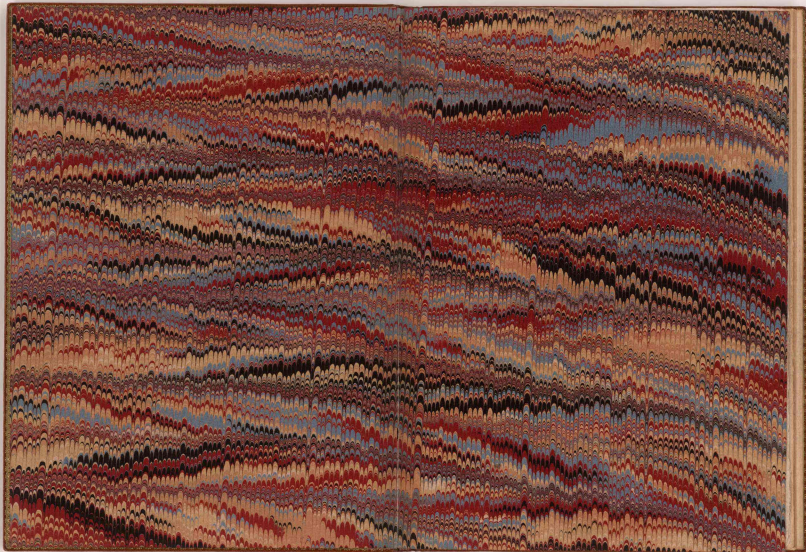

Epistola
Lecti
fieri
Lecti

De Insulis inuentis

Epistola Cristoferi Colom (cui etas nostra multū debet: de Insulis in mari Indico nup inuētis. Ad quas perquirendas octauo antea mense: auspicijs et ere Inuictissimi Fernandi Hispaniarum Regis missus fuerat) ad Adag-nificum dñm Rphaelez Sanxis: eiusdē serenissimi Regis Theaurariū missa. quam nobis ac litterar^o vir Alexander d Cosco: ab Hispano ydeomate in latinū conuertit: tercio hls adaj. Ad. cccc. xcij. Pontificatus Alexandri Sexti Anno Primo.

Oloniam suscepte prouintie rem pfectam me psecutum fuisse: gratū tibi fore scio: has pstitui exarare: que te vniuscuiusq; rei in hoc nostro itinere geste inuenteq; admoneāt. Tricesimoter die postq; Gadibus discessi in mare Indicū perueni: vbi plurimas Insulas innumeris habitatas hominib^o reperi: quax oīm p felicissimo Rege nostro: pteconio celebrato et vexillis crenatis: cōtradicente nemine possessio nē accepi. primeq; earum: diui Saluatoris nomen imposui (cuius frat^o auxilio) tam ad hāc q; ad ceteras alias puenim^o. Eam vero Indi

Euanabaryn vocant. Aliaꝝ etiã vnã quanq̃
 nouo nomine nuncupauit. Quippe aliam Insu-
 lam Sancte Abarie Lõceptiois. aliam Fernã-
 dinam. aliaꝝ Ilyfabelam. aliaꝝ Iobanam. ⁊ sic
 de reliquis appellari iussi. Quãprimũ i eã In-
 sulam quã dudũ Iobanam vocari dixi appu-
 lus: iuxta ei⁹ litus occidentẽ versus aliqũ-
 tulum processit: tamq̃ eam magnã nullo reper-
 to sine inuent: vt non insulam: sed corinentem
 Chatay prouinciã esse crediderim: nulla tamẽ
 vidẽs opida municipiaue in maritimis sita cõ-
 finibus: preter aliquos vicos ⁊ predia rustica:
 cum quorũ incolis loqui nequibam: quare si-
 mul ac nos videbant surripiebãt fugam. Pro-
 grediebar vltra: existimans aliquam me vrbẽ
 villasue inuenturum. Deniq̃ videns q̃ longe
 admodum pgressis: nihil noui emergebat: et
 huiusmodi via nos ad Septentrionem defere-
 bat: q̃ ipse fugere exoptabam: terris etenim re-
 gnabat bruma: ad austrumq̃ erat in voto cõ-
 tendere: nec minus venti flagitantibus succe-
 debãt. cõstitui alios nõ operiri successus: et sic
 retrocedens ad portum quendam quem signas
 ueram sum reuersus: vnde duos hoies ex nos-
 tris in terram misi. qui inuestigarent: esset ne
 Rex in ea prouincia: vrbesue alique. Iij per

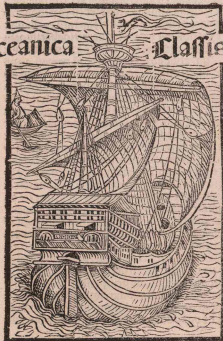

tres dies ambularūt: inuenerūtq; innumeros
 populos ⁊ habitatores: paruas tñ et absq; villo
 regimine: quapropter redierūt. Interea ego iā
 intellexerā a quibusdam Indis: quos ibidē sus-
 ceperā: quō hmoi prouincia: insula quidem
 erat. ⁊ sic perrexi orientē versus: et semp strin-
 gens littoza vsq; ad miliaria. cccxxij. vbi ipsi
 insule sunt extrema. hinc aliā insulā ad orientem
 prosperi: distantem ab hac Iohana milita-
 ribus. liij. quā protinus Hispanam dixi: in eā
 q; cōcessi: ⁊ direxi iter quasi p Septentrionez
 quē admodū in Iohana ad orientem: miliaria
 dxxij. que dicta Iohana ⁊ alie ibidem insule
 q̄ fertillissime existunt. Nec multis atq; rutilissi-
 mis ⁊ latis: nec alijs quos vnq; viderim cōpar-
 andis portib⁹: est circū data. multi marimi ⁊
 salubres hanc interfluūt fluuij. multi quoq; et
 eminentissimi in ea sunt montes. Omnes he insu-
 le sunt pulcherrime ⁊ varijs distincte figuris: p
 uie: ⁊ maxima arboꝝ varietate sidera lamben-
 tiū plene: q̄ nūq; folijs priuari credo: qui p
 pe vidi eas ita virētes atq; decoras: ceu mēse
 Maio i hispania solēt eē: q̄ p alie florētes: alie
 fructuose: alie i alio statu: fm vnuscuiusq; q̄ li-
 ratē vigebāt: gariebat philomena: ⁊ alij passe-
 res varij ac inumeri: mēse Nouēbris q̄ ip̄e per
 eas deambulabā. Sant p̄terea in dicta insula

Jobana septē vel octo palmarū genera: q̄ p̄ce-
 ritate ⁊ pulchritudie (quēadmodū ceterē oēs
 arbores/herbe/fructusq̄) n̄as facile exuperāt
 Sūt ⁊ mirabiles pin⁹/agri ⁊ prata vastissima/
 varie aues/varie mella/variaq̄ metalla:ferro
 exceptio. In ea autē quā Hispanā supra dixim⁹
 nūcupari: maximi sunt mōtes ac pulcri:vasta
 rura/nemora/campi feracissimi/seri/pacisq̄ ⁊
 cōdendis edificijs aptissimi. Portuū in hac in-
 sula cōmoditas: ⁊ p̄stantia fluminū copia salu-
 bitate admixta hoīm:q̄ nisi quis viderit: cre-
 dularitē supat. Huius arbores pasca ⁊ fruct⁹
 multum ab illis Jobane differūt. Hec p̄terea
 Hispana diuerso aromatis genere/auro/me-
 tallisq̄ abundat.cui⁹ quidē ⁊ oīm aliarū quas
 ego vidi: ⁊ quaz cognitionē habeo:īcole vtri-
 usq̄ serus nudi semp̄ incedūt: quēadmodum
 edunt in lucem.p̄ter aliquas feminas. q̄ fo-
 lio frondeue aliq̄: aut bombicino velo: pudē-
 da operiūt:q̄d ip̄e sibi ad id negociū parāt. La-
 rent hi omnes (vt supra dixi) quocunq̄ genere
 ferri.carent ⁊ armis:vt pote sibi ignotis nec ad
 ea sūt apti.nō pp̄e corp⁹ deformitate (cū sint
 bñ formati) s; q; sūt timidi ac pleni formidine.
 gestāt tñ.p̄ armis arū dines sole p̄stas:ī quaz
 radiab⁹ hostile q̄ddā lignēū siccū ⁊ in mucro-
 nē attenuatū figūt:neq; his audēt iugiter mā-

Oceanica

Classis

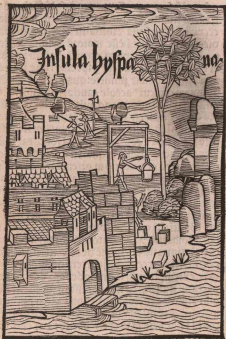
sepe euenit cū miserim duos vel trīs homines
ex meis ad aliquas villas: vt cū eaz loquerē-
tur incolis: exiisse agmē glomeratū ex Indis:
et vbi nostros appropinquare videbāt: fugam
celeriter arripuisse: despretis a patre liberis ⁊
ecōtra. ⁊ hoc nō q̄ cupiam eorū damnū aliq̄
vel iniuria illata fuerit: immo ad quoscūq; ap-
puli ⁊ q̄bus cū verbū facere porui: quicq̄d ha-
bebā sum elargit̄: pannū aliaq; p̄multa: nulla
mibi facta versura: sed sunt natura pauidi ac
timidi. Letet̄ vbi se cernūt tutos: oīni metu re-
pulsio: sunt ad modū simplices ac bone fidei: ⁊
in omnibus que habent liberalissimi: roganti q̄
possidet inficiat nemo: quin ipsi nos ad id po-
scendum inuitāt. Abārimū erga oēs amorē p̄-
seferūt: vāt queq; magna p̄ paruis. minima lz
re nihiloue p̄tent: ego artū p̄hibui ne tam mi-
nima ⁊ nulli p̄cij hūce darent: vt sunt lancis/
parapsidū / vitriq; fragmēta / stez clauī / ligule /
quanq; si hoc poterāt adipsa: videbat̄ eis pul-
cerrima mūdi possidere localia. Accidit enim
quēdam nauitā: tantū auri pondus habuisse
p̄ vna ligula: quāti sūt tres aurei solidi: ⁊ sic
alios p̄ alijs mioris p̄cij: p̄ferim p̄ blanquis no-
uis: ⁊ q̄busdā nūmis aureis: p̄ q̄b̄ habēdis da-
bāt q̄cqd̄ petebat vēditō: putāvnciā cū dimi-
dia ⁊ duas auri: v̄l trigita ⁊ q̄dragita bombic

pondo: quā ipi iā nouerāt. itē arcuum / ampho-
re / hydrie / doliq; fragmēta: bombicez auro tā-
q̄ bestie cōparabāt. q̄ quia iniquū sane erat:
venit: dediq; eis multa pulcra ⁊ grata q̄ mecū
tulerā nullo iterueniēte p̄mio: vt eos mibi fa-
cili⁹ p̄ciliarē: fierētq; xp̄icole: ⁊ vt sint proni in
amorē erga Regē Reginā p̄ncipesq; nostros
et ymuerſas gētes Hispanie: ac studeāt p̄gre-
re ⁊ coaceruare: eaq; nobis tradere q̄b̄ ipi as-
fluūt ⁊ nos magnopere idigē. Nullā h̄j norūt
ydolatriā: imo firmissime credūt oēs vim: oēs
potētā: oīa deūq; bona esse i celo: meq; inde
cū his nauib⁹ ⁊ nauis descēdisse: atz h̄ aīo vbi
fui susceptus postq̄ metū repulerāt. Nec sunt
segnes aut rudes: quin summi ac p̄spicacio in-
genij: ⁊ hoies qui transfretāt mare illd̄: nō sine
admiraōe vnus cuiusq; rei rationē reddunt:
sed nūq; viderunt gentes vestitas: neq; naues
hmōi. Ego statim atq; ad mare illd̄ pueni: e pri-
ma insula quosdā Indos violenter arripui: q̄
ediscerēt a nobis: ⁊ nos p̄iter docerent ea: q̄ p̄
ipsi in hūce partibus cognitiōē habebant. et
ex voto successit: nā breui nos ipos: ⁊ h̄j nos:
tum gestu ac signis: tum verbis intellexerunt.
magnoq; nobis fuere emolumēto. veniunt mō
mecū tñ qui semp̄ putant me defuisse e celo
q̄uis diu nobiscū versati fuerint hodieq; ver-

senf. ⁊ hi erant primi: q̄ id quocūq; appellaba
mus nunciabāt: alij deinceps alijs elata voce
dicētes. Venite venite ⁊ videbitis gētes etbe
reas. Quāob̄rē tā semie q̄ viri: tā impuberes
q̄ adulti: tam iuu enes q̄ senes: d̄posita formi
dine paulo ante p̄cepta: nos certatim visebāt
magna iter stipāte caterua alijs cibū/ alijs po
tum afferentib⁹: maxio cū amore ac beniuolē
tia incredibili. Habz vnaqueq; insula multas
scaphas solidi ligni: ⁊ si angustas: longitu dine
tū ac forma nostris biremib⁹ similes: cursu aut̄
velociores. Regunt remis tantū modo. Harū
quedā sunt magne: quedā parue: quedā i me
dio p̄sistunt. Plures tamē biremi que remigēt
duodeuiginti transisri maiorēs: cū q̄b⁹ in oēs
illas insulas: que innumere sunt: traiciūt. cū qz
his suā mercaturā exercēt: inter eos comer
tia fiunt. Aliquas ego harū biremium seu sca
pbarū: vidi q̄ vehebāt septuaginta ⁊ octuagin
ta remiges. In omnib⁹ his insulis nulla est di
uersitas inter gentis effigies. nulla in moribus
atqz loquela: quin oēs se intelligūt adinuicē:
que res punitis est ad id q̄b⁹ serenissimū Regē
nostrū cōoptare precipue reor: scz eoꝝ ad san
ctam xpi fidem p̄ersionē. cui quidē quantum
stelligere potui facillimi sunt ⁊ p̄ni. Dixi quē

admodū sum p̄gressus antea insulā Iohanz
p̄ rectū tramitez occasus in orientem miliaria
ccxxij. fm quā viā ⁊ inuallū itineris possum
dicere hāc Iohanz esse maiorē Angliā ⁊ Sco
tia s̄l: nanqz vltra dicta. ccxxij. passū milia:
in ea pre q̄ ad occidentē p̄spectat: due: quas
non perij: sup sunt puincie: quaz alterā Indi
Anan vocāt: cui⁹ accole caudati nascunt. Tē
dunt in longitudinem ad miliaria. clxxx. vt ab
his q̄s yebo mecū Indis p̄cepi: qui omis has
callēt insulas. Hispanē vero ambit⁹ maior est
tota Hispania a cologna vsqz ad fontē rabi dū
hincqz facile arguit q̄ quartū ei⁹ lar⁹ q̄b⁹ ipe
p̄ rectā lineā occidentis in orientē traici: mili
aria p̄tinēt. vrl. h̄ec insula ē affectāda ⁊ affe
ctata nō spernēda in qua ⁊ si aliaz oīm vt dixi
p̄ inuicissimō Rege n̄ro solenniter possessio
nem accepi: earūqz imperiū dicto Rege peni
tus cōmitti: i oportuno i tū loco: atqz oīm lu
cro ⁊ cōmercio p̄ decenti: cuiusdā magneville:
cui Mariuitatis v̄si nomē dedim⁹: possessionē
peculiariter accepi. ibiqz arcem quandaz eri
gere extemplo iussi: que modo iam debet esse
pacta: in qua hoies qui necessarij sunt visi: cū
oīm armorū genere: ⁊ vltra annū victu oportu
no reliq. Itē quādā carauellā: ⁊ p̄ alijs p̄struē
dis tā i hac arte q̄ in ceteri peritos: ac cuiusdē

insule Regis erga nos beniuolentiā ⁊ familia
 ritare incredibile. Sūt est gētes ille amabiles
 admodū ⁊ benigne: eo q̄ Rex p̄dictus me fra
 trem suum dici gloriabaf. Et si animū reuoca
 rent: ⁊ his q̄ i arce manserūt nocere velint: ne
 queūt: quia armis carēt: nudi icedūt: ⁊ nimis
 timidi. ideo dictā arcem tenētes: dūt arat p̄nt
 totā eā insulā nullo sibi imminente discrimine
 (dūmodo leges quas dedim⁹ ac regimē nō ex
 cedāt) facile detinere. In omnib⁹ his insulis vt
 intellexi: quisq̄ vni t̄m iugi acquiescit: p̄ter
 principes aut reges: q̄bus viginti habere licz.
 Femine magis q̄ viri laborare vident: nec be
 ne potui intelligere an habeāt bona ppria: vi
 di est qd̄ vn⁹ habebat alijs ipartiri: p̄ftim da
 pes/ obsonia/ ⁊ h̄mōi. Nullū ap̄ eos monst⁹
 reperi: vt pleriq̄ existimabant: sed hōes ma
 gne reuerētie atq̄ benignos. Nec sunt nigri ve
 lut ethiopes. habēt crines planos ac demissos
 nō degunt vbi radiorū solaris emicat calor. p̄
 magna nāq̄ hic est solis vehementia: p̄pterea
 q̄ ab æquinoctiali linea distat. vbi videtur/gra
 dus sex ⁊ viginti. Et montiū cacuminib⁹ ma
 ximū q̄ viget frig⁹: s̄z id q̄ dem moderant. In
 di: tū loci p̄suetudie: tū rex calidissimaz q̄b⁹
 frequēter ⁊ luxuriose vescunt p̄sidio. Itaq̄
 mōstra aliq̄ nō vidi: neq̄ eoz alicubi habui co

gnitionem: excepta quadam insula **L**haris nūc
cupata: que secunda ex Hispana in Indiam
transfretatibus existit. quam gens que dam a
finitimis habitata ferocior incolit. hi carne hu-
mana vescunt. habent predicti biremitū gene-
ra plurima: quibus in omnes Indicas insulas
traiciunt/depredāt/surripitūq; quecūq; pnt.
Nihil ab alijs differunt nisi q; gerunt more fe-
mineo longos crines. vrant arcub^o et spiculis
arundineis: stris (vt dixim^o) in grossiori pte at
tenuatis hastilib^o. ideoq; habēt feroces: qua-
re ceteri Indi inerbusto metu plectuntur: sz
hos ego nibili facio plus q; alios. hi sunt qui
coeunt cum quibusdam feminis: que sole insu-
lam adareum primā ex Hispana in Indiam
traicientib^o habitant. he autē femine nulluz
sui ferus opus exerceat: vrant enī arcub^o et spi-
cul^o sicuti de eaz piugib^o dixi munū: sese lami-
nis encis q; maria apd eas copia existit. Ali-
am mihi insulā affirmant supradicta Hispana
maiorē: ei^o incole carēt pilis. auroq; inf alias
ponissimū exuberat. hui^o insule et aliaz q; vi-
di hoies mecū porto: q; hoz q; dixi testimoniu
phibēt. Deniq; vt nri discessus et celeris reuer-
siois cōpēditū: ac emolumētū breuib^o astringā
b polliceor: me nris Regib^o inuicissimis puo-
coz fultū auxilio: tantū auri datuz quantum

eis fuerit opus. tñ vero aromatz. bombicis.
masticis (q; apud **L**hium dūtaxat inuenit) tan-
tūq; ligni aloes. tantum fuoz hydrophilato-
rum: quantū eozū maiestas voluerit exigere.
Item reubarbarū et alia aromatz genera: q; hi
quos in dicta arce reliqui tñ inuenisse: atq; in-
uenturos existimo. quiquidem ego nullibi ma-
gis sum moratus nisi quantū me coegerūt vē-
ti: preterq; in villa **H**atiuitans: dū arcem con-
dere et tuta omnia esse prouidi. Que et si maria
et inaudita sunt: multo tamē maiora forent si
naues mihi vt ratio exigit subuenissent. Vex
multū ac mirabile hoc: nec nostris meritis eoz
respondēs: sed sancte **L**hristiane fidei: nostro-
rumq; Regū pietati ac religioni: quia qd hu-
manus cōsequi nō poterat intellectus: id hūa-
nis concessit diuinus. Soler enī deus suos su-
os: quiq; sua pcepta diligūt: etiā i impossibili-
bus exaudire: vt nobis i pntia ptingit: q; ea pse-
cuti sum^o: q; hacten^o mortalū vires mime atti-
gerāt. nā si haz insulaz q; piā aliqd sc̄pserit aut
locuti sūt: oēs p ambages et p̄curas nemo se
eas vidisse asserit: vñ ppe videbat fabula **I**gi-
tur **R**ex et **R**egia pncipes ac eoz regna felicis-
sima: cūcteq; alte **L**hristianoz pūnce **S**alua-
tori dño nro **I**esu xp̄o agam^o gr̄as: q; tāta nos
victoria munereq; donauit: celebrē p̄cessioes

peragant solennia sacra. festaq; fronde velent
 delubra. Exultet **C**hristi^o i terris: quēa modū
 in celis exultat: cum tot populorum peditas aſi
 hac animas ſalutarum iri preuidet. Letemur ⁊
 nos: tū ppter exalrationē noſtre fidei. tum p
 pter rerū temporalium incremēta: quoz nō ſolū
Hispania ſed vniuerſa **C**hriftianitas eſt futu
 ra princeps. hec vt geſta ſunt ſic breuiter enar
 rata. Vale. **V**lſbone pridie ydus **M**arcij.

Criſtofor^o **C**olom **O**ceane claiſis **P**reſect^o.

Epigrama. **R. L.** de **C**orbaria **E**piſcopi
Adontſpaluſij
Ad **I**nuitiſſimū **R**egē **H**ispaniarū

Iam nulla **H**ispanis tellus addēda triūphis:
Atq; parum tantis virib^o/orbis erat.
Nunc longe **E**ois regio deprensā ſub vndis.
Auctura eſt titulos **B**etice magne tuos.
Ende repertoꝝ merito referenda **C**olūbo
Gratia: ſz ſummo eſt maior habēda deo:
Qui vincēda parat noua regna tibiꝝ ſibiꝝ:
Leq; ſimul fortem preſtat ⁊ eſſe pium.

H493
CT1847

